Barcelona, 26 d'agost de 1921 Preu: 15 cèntims. - Any I. - Núm. 12

LA MAINADA

—Aquest retrat és d'un avantpassat meu, molt intrèpid, que va morir víctima d'un atac...
—D'un atac a la baioneta?
—No, senyor: apoplètic.

LA MAINADA Redacció i Administració: Vich, 16. - Telèfon G. 1471. - Barcelona
Subscripcions i correspondència: Quiosc del Liceu, Rambla del Centre

Els sorteigs de LA MAINADA

Tal com venim fent setmanalment, el passat dissabte sortejàrem els premis corresponents al *número 10*, sortint favorescuts els números

10982

pel primer premi, que consistia en una pilota de futbol, i

9475

pel segon premi, consistent en una «patinette».

Els qui siguin posseidors de qualsevol dels exemplars del n.º 10 que duguin estampats un d'aquests números, poden passar a recollir els premis en la nostra Administració, els quals els seran entregats firmant prèviament un rebut dels mateixos.

Si per tot el dia 20 de setembre no han estat recollits, tornarem a sortejar-los de nou entre els nostres afavoridors.

SORTEIG D'AVUI

Com sigui que passat el dia 16 d'agost encara no s'ha presentat ningú a recollir el premi sortejat en el número 7, consistent en les

Obres completes de mossèn Jacint Verdaguer,

avui les sortegem de nou entre els nostres afavoridors.

En aquesta mateixa plana hi va el número que correspon al present exemplar.

UN ALTRE MAINADISTA SORTÓS

Ho és el minyó Joan Farreras Soler, que viu al carrer dels Angels, número 6, porteria, d'aquesta ciutat; al qual ha correspost la *Kodak* sortejada en el número 8 de La Mainada i premiada amb el número 1894.

El sortós minyó, acompanyat del seu pare, presentà a la nostra Administració el *número de la sort*, i recollí la preuada màquina, amb la qual s'aficionarà al bell esport de la fotografia.

Per molts anys!

Correu de LA MAINADA

(Tancat el dijous dia 18 d'agost)

Hem rebut, i anirem publicant-los de mica en mica, originals dels següents col·laboradors i col·laboradores, amics nostres molt estimats: August Mariner; Miquel Sabaté; J. Agustí; Josep S. Rentor (Va arribar tard per a ésser contestat la setmana anterior); Josep Guixá i Mateu; Josep Torrens; Josep Moreno; Martí Duatis; D. Escuder; P. Amat; Conxita Gibert; Josep M.ª Gibert; Francesc Barceló; Martinet C. Riera; J. Bosch; Marian Altimiras; Marino Pallás (Considereu que passen de trescentes les cartes amb originals que m'arriben cada setmana. Una mica de paciència!); Rita Duran; Ruben d'Isop; A. Rius; Blai Donguer; Josep Llorens i Llinás; Carme Viñas Campaña (Als seus peus, senyoreta. Es farà tal com indica); E. Vallribera; Montserrat Rius; Ivo Pons; Jordi Girona; Maimó; Vicents Llorens; Amali Garcia; Melcior Balaguer; Rafel Tassis Marca; Nora Guarro; Camil Geis (Un mil·lió de gràcies!); A. Fiol; Joan Minguell; Albert Gironella; L. Navarro Costebella; Josep Barrueta; Gabriel Flaquer; Josep M.ª Duran; P.....; Tet i Cia.; B. Morató; Artur Mercadé; F. Milà; J. Sendra; P. Pagés; Joan Margarit Serradell; P. Viader; Joan Cañadas; Emili Carrasco; Eudalt Padró; Joan Padró i Santanach; A. Ventura Ballesté; Miquel Vives; J. Bartrés; Antoni Sabater; Josep Navarro Llorach; V. Rius; A. Miret; Josep Anglés Prous; Pere Xurriguera; Pick Will; Joaquim Tarragó; Josep Busquet Tenas; Agustí Camps; W. Fonts; Pere Comanges; Joan Fusalba (Veus que bonic és el nom? Lo altre val mes ésser-ho que dir-ho, oi?); Miquel Muntaner Puig; M.ª Lluisa Lladó; Angela Romeu; Eduard Albareda; J. Puig Alexandre; Gran & Trigo; H. Corominas; Francesc Sancho; Joan Margarit Serradell; Antoni Masdeu; Antoni Ribas; F. Nonell; J. Crosmar; Jaume Pumarola; Joan Malagrida i Vicens Castellá (Gràcies per l'oferiment.); Joan A. Girona (Tenim cinc cents campanars; espereu una mica!); Ramón Alborch (Molt bé! Envieu els perfils sense color); M. Palet; Jordi Pampir (Bella lletra la teva, plena de cortesia i gentilesa! Te l'agraïm de tot cor!); Esteve Arxé; Rodolf Tomás; Llorenç Gibert (Procuraré posar els versos, en correspondència al vostre interès); Joan Escoda; Josep Solé; Pérez; L'aixerit; Pere Noria; S. Clavell; Josep Combas; Joan Burgarolas; Francesc Barceló; Janet; Joan Martí i Aparici (Mercès pels dibuixos i versos); Jacinte Ribera; Miquel Balaguer i Albertí; Martinet C. Riera; R. Samsó (Et torno ben afectuosament l'abraçada); Ramon Termens; Francesc Rafa; J. M. Sitjar; Enric Marimon.

Una abraçada a tots, de El Guia Joan

EL NOSTRE FULLETÍ

Junt amb aquest número repartim als nostres llegidors l'onzé plec de 16 pàgines de la interessant novel·la

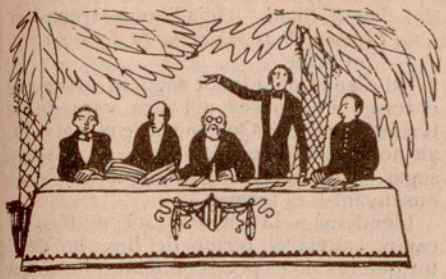
En Nap Buf, detectiu

original d'En JOAN LAGUIA LLITERAS

Llegeixi's l'anunci de la página 189

No. 10026

De vuit en vuit

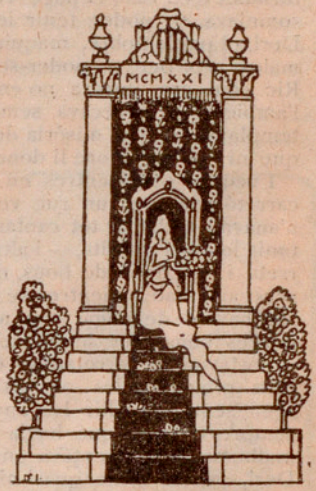
Cada vila, cada poble de Catalunya, celebra aquests dies la seva festa major. Festa major vol dir alegria a la terra, claror al cel i color a totes les coses. Banderes, musica, flors, menges extraordinàries. Ballarugues i comèdia. Parents que arriben de qui sap on i que entorn de la taula familiar palesen que els lligams de la sang no poden trencar-se malgrat distàncies i temps.

La nostra terra ha sabut donar a les seves festes majors un càràcter especial, com no el tenen les de cap altra terra. Demés de ço que és peculiar a tot arreu, pot dir-se que no hi ha festa major catalana que no tingui com un número essencial del seu programa uns Jocs Florals, amb més o menys espiritualitat, però, malgrat tot, festa

pels ulls i per l'ànima, on uns poetes canten la seva amor; un Jurat, de senyors tots estirats, es reuneix sota plantes de saló i explica els motius pels quals s'ha reunit; una Reina de la Festa, sempre formosa i gentil, va repartint premis de cinquanta pessetes o bé objectes d'art, i una cobla toca la marxa del rei En Pere... quan no toca *La Canción del Soldado,* si els organitzadors temen ésser ullpresos per les «autoritats locals».

Sigui com sigui, aital festa sempre resulta una festa patriòtica, i per això solament ja mereix la simpatia de tots els bons catalans. Perquè cal que sapigueu que la institució dels Jocs Florals, amiguets meus, és una institució essencialment catalana. La fundà a Tolosa, a les darreries del segle xv, una dama anomenada Clemència Isaura, la qual consagrà a la bella institució tota la seva fortuna. Clemència Isaura sentia per les gaies lletres un veritable entusiasme, i deixà escrites algunes poesies dignes d'ésser recordades. Bona pila d'elles foren acoblades sota el títol *Dictes de Dona Clemença Isaure* i publicades a Tolosa l'any 1505.

L'any 1859, un aplec de videns de la força que amb el temps havia de tenir el renaixement català, reinstauraren aquesta festa poètica, en la qual ve cantant-se la *Pàtria,* la *Fe* i l'*Amor* com a lema essencial i que ha servit per a que amb ella es donessin a conèixer els grans mestres de la nostra poesia.

El guia Joan

LA PEDRA DE TERME

Vetaquí que una vegada — fa molts anys — hi havia dos pagesos a la Vall-d'Aro, que l'un era pobre i l'altre era ric, perquè l'un tenia moltes terres de conreu, i l'altre només que un petit tros que amb prous feines media una vessana. Partia les terres d'ambdós pagesos un terme, i aquest terme era el turment d'en Lau, el pagès ric, qui sempre somniava en poder tenir les terres d'en Deri, el pagès pobre, maquinant totes les males arts per a poder-se-les apropiar. Ric com era, encara no en tenia prou; i l'ambició el corsecava sempre que contemplava aquella misèria del pobre Deri, que ni per mig viure li donava.

I veureu que mentres en Deri, amb el carretó tirat per un ruc vell i magre, se n'anava a treballar tot cantant — i això que tenia la dona malalta, — l'altre, amb la carreta i el parell de bous, només feia que renegar i maleir mentres se n'anava a llaurar, havent de pagar son mal humor els pobres bous, que amb paciència de bou suportaven les garrotades i esquivaven els crits removent les orelles frissosament. I, en sent a recollir les anyades, en Lau sempre trobava que havia collit poc i el malhumor li augmentava en veure que en Deri, que no collia quasi ni per a menjar, i que amb el carretó ho treia tot del camp d'una vegada, se n'anava a casa tot cantant cançons alegres.

Cansat de no trobar la manera de fer-se seves les terres d'en Deri, en Lau se n'anà a Sant Feliu de Guíxols, a trobar un lletrat, però aquest li digué que el terme era el terme i que res no hi havia a fer.

Desesperat l'ambiciós, se n'anà al *Pou de les Goges,* vora de Panedes, on hi estiuejava l'esperit del mal. Aquest, que anava abillat de recaptador de contribucions i amb la capa de descastat, en veure a en Lau li digué, en mal castellà:

— *Ca quieras? Ya lu se, ya.*

En Lau pensà desseguida: «Aquest pegarà fort, que és castellà», i respongué:

— Doncs si tot ho sap, ¿què he de fer?

— *Muy sencill cuan lo que ta dico, pro cuan una cuandición.*

— Digui, digui, — feia l'home, tremolant.

— *Ca no podràs desfer nada de lo fet.*

— Conforme.

I li digué que a la nit següent arrenqués el terme i el posés a l'altra vora de les terres d'en Deri. Que com que el blat ja era alt no es coneixeria res, i que en ésser al segar, quan en Deri hi anés, que el tregués, ensenyant-li el terme.

L'endemà a la nit, en Lau se n'anà al camp, canvià el terme de lloc, ho deixà tot que res no es podés conèixer, i com que ningú el vegé, se n'anà satisfet, pensant que ja havia lograt els seus desigs, i no en digué res al seu fill, que era un noi més bo que un tros de pa quan es té gana.

I va venir el juny i ja en Lau havia començat les segues en llurs camps, amb una bona colla de segadors, quan en Deri, amb la falç, el carretó i el ruc, se n'anà a començar de segar les seves misèries.

Allavors vingueren les raons. ¡Que és meu, que no; que no, que sí!, se n'anaren a Girona a trobar la gent de lleis. Aquests, després d'haver-ho ben estudiat, sentenciaren a favor d'en Lau, perquè el terme li donava tota la raó.

En Deri va perdre la dona, que se li morí, del disgust; es vengué el carretó i el ruc i tot el que tenia; i, penjant-se un sarró a l'espatlla i prenent un bon garrot, tancà la porta i se n'anà pel món, cantant com feia sempre i ni maleint a en Lau, quan va passar pel davant de les terres robades.

L'ambiciós mai més no estigué tranquil. Ell que creia sentir-se feliç amb aquelles terres de més, si hagués pogut tornar enrera ho hauria fet. Però mai més no es va saber res d'en Deri. I ni al seu propi fill gosava dir-ho, perquè de tant bo que era, li hauria retret que allò era una mala acció. Així, la vida del desgraciat avar era un martiri que li anà minant la salut, fins que un vespre, ¡ai que tinc! ¡ai que tinc!, es ficà al llit i als dos dies havia mort.

El fill d'en Lau, jove honrat, de recte obrar, amic dels pobres i temerós de Déu, quan es vegé amo i senyor de les riqueses de son pare, canvià el parell de bous per una euga ben valenta; sense saber res del passat, es dedicà a conrear les terres, i els diumenges ensellava l'euga i, complint

un dels manaments de l'Església, se n'anava per les masies on sabia misèries i les remeiava en ço que podia, éssent beneït de tots els pobres d'aquella rodalia.

Un diumenge, que se li havia fet massa tard, anava al trot de l'euga cap a casa, quan vora el camí vegé a un home que semblava mort. Descavalcà desseguida. Era un pobre extenuat per la fadiga i la fam. Li feu veure un trago de vi generós, de la carbassa que sempre portava a la sella; se'l carregà, el posà al coll de l'euga, tornà ell a montar i ¡apa! camí del poble feien via al pas llarg de l'animal, quan, passant justament per la llinda de les terres que havien sigut d'en Deri — i que el fill d'en Lau havia cregut sempre seves, — anant distret el jove, observant al pobre, no degué veure ço que vegé l'euga, perquè aquesta es parà en sec, com clavada en el camí.

Un fantasma amb mortalla blanca, maldava, suant engúnies, per arrencar el terme, mentre una ombra que semblava del Quixot, amb aquells bigoti i *perilla*, cec de ràbia i amb ungles d'investigador, li deia:

— *Ya puedes anar picando, ya, que no l'arrancarás!*

— Es que vull tornar-la al seu lloc.

— *Piensa que juraste no desfer lo fet.*

— Es que parlant castellà no el vaig entendre.

I el fantasma vinga estirar, i suar, que la mortalla, de tant molla, se li enganxava als ossos, deixant entreveure un esquelet. No podent més, cridà:

— Deri! Deri! Vina, que vull donar-te el que és teu!

Amb estupefacció del jove, el pobre es deixondí, i amb mansuetud digué:

— Ah! mira. Tu mateix. Si m'ho vols tornar, torna'm-ho. Ja era meu.

En sentir això, el fantasma es girà, i en la calavera el fill reconegué al pare. L'ombra s'esvaí com tot allò que fa mal.

***

Pocs dies després, en Deri, ja ben refet, era amo i senyor de tots els bens d'en Lau. El fill d'aquest n'hi havia fet donació perpètua, professant ell, més tard, en el convent de Sant Benet, de Sant Feliu de Guíxols.

J. Berga Boada

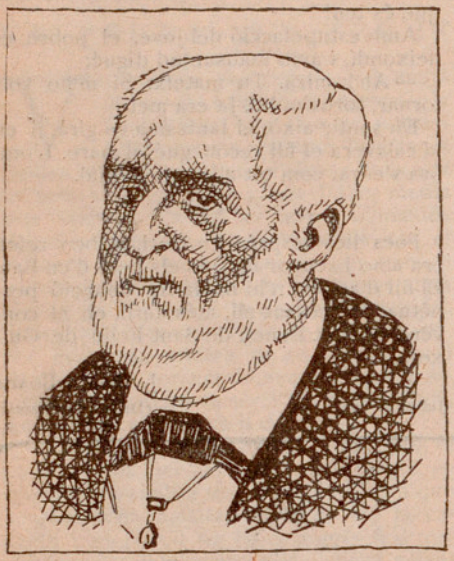
Juliol de 1921

(Dibuix del mateix)

ELS GRANS HOMES DE CATALUNYA

MANUEL MILÀ I FONTANALS

La figura del gran home que avui remembrem, té dos aspectes igualment notables: l'un, s'enclou en el seu mèrit personal i en la valor de les seves obres; l'altre aspecte, pren relleu per les circumstàncies especials i extraordinàries en què En Milà i Fontanals desplegà les generositats del seu esperit i del seu talent privilegiat.

En Milà i Fontanals pertany al nombre reduït i heroic dels ressucitadors de la raça. Nasqué a Vilafranca del Penedès el dia 4 de maig de l'any 1818 i des de petit sobressortí tant per la modèstia i fermesa del seu caràcter, com per la constància i afició a l'estudi, en el que no es tingué mai per satisfet, freturós d'eixamplar i d'enriquir els seus coneixements.

La ben proveïda llibreria del seu pare, fou per al jove Milà el rebost rublert de llaminadures que anava sovint a tastar en el lleure que li deixaven les lliçons apreses a l'escola, les delícies de les quals alternava amb la lectura dels grans mestres de l'antiguitat; quan es trobava a ciutat i al camp, es complavia en l'admiració de les meravelles de la Natura, en la contemplació dels monuments silenciosos, amantellats amb eura, i en escoltar i anotar curosament les rondalles i cançons de la gent senzilla.

En el seu temps, es menyspreaven les aficions que no tendien a un guany material immediat, i En Milà degué encobrir, amb l'estudi de l'advocacia, que no havia d'exercir mai, el seu propòsit de dedicar per complet les seves activitats al conreu de les lletres, en el que havia d'excel·lir amb mèrit preeminent.

Fou un dels fundadors del Jocs Florals, i en la discussió que es promogué per si havien d'ésser bilingües o bé solament catalans, En Milà opinà, i així es feu, que devien admetre exclusivament la llengua catalana, amb tota la transcendència que aquest fet portava, i no es penedí jamai d'aquest criteri. Val a dir que En Milà coneixia com qui més la nostra parla, en les seves arrels i manifestacions a través dels segles, i en són prova abastament les composicions *La cançó del Pros Bernat* i *La Complanta d'En Guillem,* com també el projecte d'Ortografia catalana, que s'acosta extraordinàriament a ço que, en aquest sentit, s'ha fet recentment.

Quan el teatre català no havia encara donat fe de vida, En Milà escorcollà amb saviesa i diligència les seves manifestacions embrionàries en l'antigor. El ric, esplèndid i oblidat cançoner català tingué en ell el primer i més excels dels seus aplegadors i comentadors. La literatura clàssica catalana fou destra i conscienciosament estudiada per En Milà. Catedràtic a la Universitat de Barcelona, fou mestre del mestre castellà Menéndez Pelayo, tan semblant a En Milà i Fontanals per molts conceptes. Era senyor de mena, fidel als seus ideals i tolerant amb els dels altres, pulcre i correcte. Morí a Barcelona el 15 de juliol de 1884. La seva glòria s'ha anat auriolant com més anys passen i el seu nom no morirà mentre hi hagi Catalunya i catalans dignes d'ésser-ne fills.

Vilafranca del Penedès, la seva vila nadiua, li ha retut el degut homenatge, alçant-li un monument en una de les seves principals vies.

Francesc Curet

FULLS DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

LA CONQUESTA DE VALÈNCIA
(1238)

Havem explicat ja la conquesta de Mallorca pel gran Jaume I el Conqueridor, l'any 1229. Avui explicarem un altre gran fet de l'alt rei català, fet que es va escaure en l'any 1238, o sigui nou anys després, quan el rei tenia 30 anys.

La conquesta del regne de València fou més llarga que la de Mallorca, perquè la empresa era més difícil. El monarca, en explicar el seu pla de campanya, ja digué que en aquella conquesta havia de perdre més temps, perquè els serraïns valencians, com diu la Crònica del Rei En Jaume «*saben d'armes e són molt maestres*». Però la terra cobejada s'ho valia. Eu el seu llenguatge encomiàstic, la Crònica diu que València «*era la mellor terra e la pus bella del món.*»

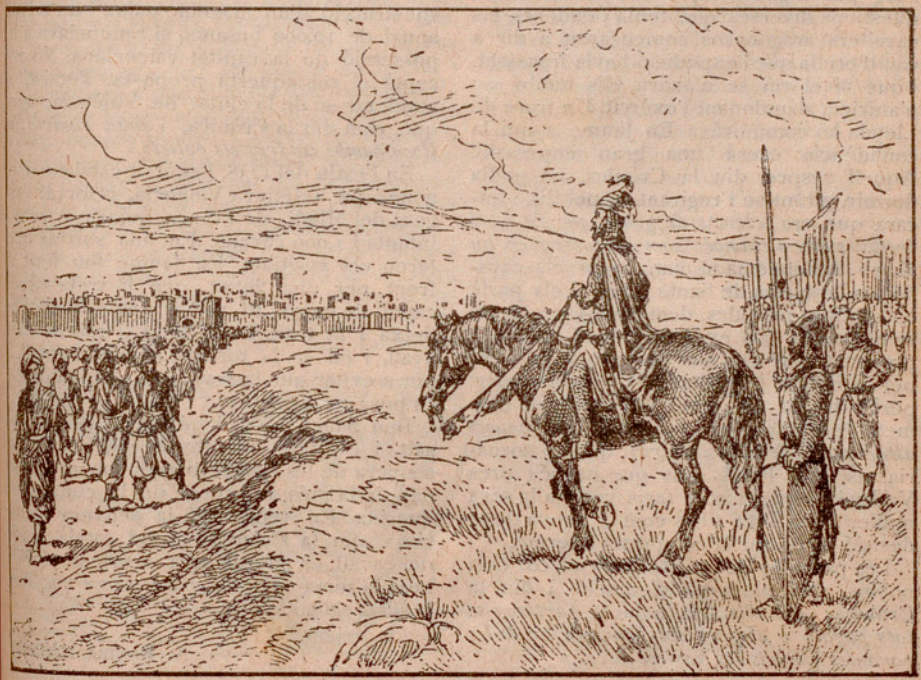
* * *

La conquesta del regne de València es feu per etapes. Dominant ja des de Tortosa fins a Morella, l'any 1233 fou conquerida Burriana, després d'un setge de dos mesos.

En Jaume I prenia en les operacions de guerra una part importantíssima. Ell era, de fet, el generalíssim. En tot estava. Quan una màquina de guerra d'aquells temps, un fonèvol, per exemple, s'espatllava, ell ajudava a apariar-lo. Com Napoleó, vetllava de nit en el campament, com si fós centinella. A Burriana una oreneta feu niu a la tenda del rei, i aquest no volgué que desmuntessin la tenda fins que l'oreneta i els seus fills fóssin fora.

L'any 1236 l'exèrcit catalano-aragonès s'apoderà del Puig, possessió estratègica molt important, a dues llegües de la ciutat de València. Era anomenat Puig de la Sebola o d'Enesa, però d'aleshores endavant fou anomenat Puig de Santa Maria. Els serraïns, en retirar-se, enderrocaren la fortalesa que hi havien alçat. El rei català la feu reconstruir.

El rei serraí de València, Ben Sahen, atacà el Puig (6 agost del 1237), amb un exèrcit molt poderós. La guarnició, manada

La rendició de València

Reflexió d'un entusiasta de l'esbarjo camperol:
— Jo no sé, tanmateix, perquè les ciutats no han d'aixecar-les en plc camp!

per En Bernat Guillem d'Entença, rebutjà l'assalt, a despit de la seva enorme inferioritat numèrica.

Havent pensat el monarca anar-s'en del Puig per algun temps, a fi de resoldre qüestions diverses que tenia pendents, els cavallers aragonesos començaren a dir a cau d'orella que l'expedició havia fracassat, i que si el rei se n'anava, ells també se n'anirien, abandonant l'exèrcit. Un frare de Lleyda ho comunicà a En Jaume, a qui la confidència causà una gran impressió. Aquell vespre, diu la Crònica, no podia dormir, girant-se i regirant-se pel llit, i encara que era «*temps de gener que fa molt fret... suàvem també com si fóssem en un bany*». A l'endemà al matí, reuní els cavallers a l'església de Santa Maria, i els parlà en sentides paraules, demanant-los que no se n'anessin. Els explicà que si ell havia projectat anar-s'en per una temporada, era per a millor treballar per la conquesta; però, davant del recel dels barons, prometé, posat de peu, «*a Deus e a aquest altar que és de la sua mare*», que no tornaria als seus Estats fins que hagués pres València, i que a més faria venir a la seva muller i a la seva filla, com a prova de la decisió de portar la conquesta a terme.

Les paraules del rei tocaren el cor dels nobles, que ploraven d'emoció. I diu la Crònica: «*E ells* (els nobles) *partiren-se tots pagats e alegres del bon menjar de les paraules que nós los haviem dites...*»

Quan l'emir Sahen va tenir notícia que En Jaume el Conqueridor havia resolt de seguir la lluita per la conquesta de València fins a la fi, li proposà la pau, oferint-li la major part dels castells del regne, la construcció d'un magnífic palau i un tribut anual de 10,000 besants, si renunciava a la possessió de la capital valenciana. No acceptà el rei aquesta proposta. Persistí a apoderar-se de la ciutat de València, perquè, com diu la Crònica, «*quan tindria la lloca també tindria els pollets.*»

En l'estiu del 1238, l'exèrcit catalano-aragonès que assetjava València, reforçat per gent del Migdia de França, pujava a 60,000 infants i 1,000 cavalls. En una sortida que feren els assetjats, En Jaume fou ferit al front per una fletxa, que li travessà el capell de cuiro. El rei, irritat, s'arrencà la fletxa i la trencà. La sang li rajava cara avall, i ell se la torcava amb el mantell. I per a evitar que la seva gent s'espantés, ell es posà a riure.

Ben Sahen no volgué exposar-se a l'assalt, i capitulà (28 setembre del 1238). La senyera de les quatre barres fou arborada dalt de la més alta torre de la ciutat conquerida. En veure allí la senyera victoriosa, diu la Crònica, el rei català baixà del cavall, es girà de cara a orient, plorà i besà la terra «*per la gran mercè que Deu li havia feta.*».

A. Rovira i Virgili

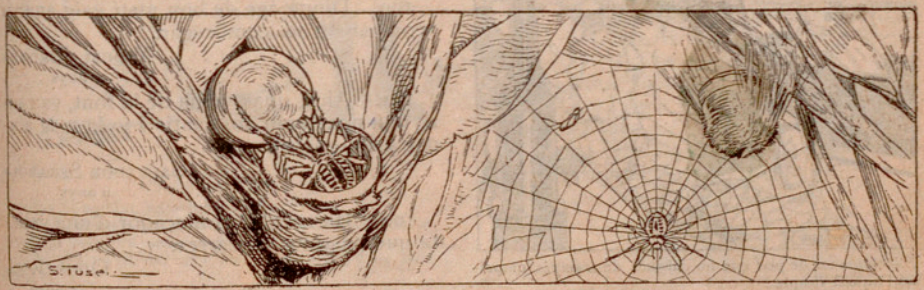
LA CASA DE L'ARANYA

Entre les moltes bestioletes que viuen en cases, com fan els homes, s'hi troba l'aranya, mes l'aranya no es construeix la casa per a preservar-se de la intempèrie. L'aranya està dotada d'una excessiva sensibilitat, la pròpia de tot animal superior, anatòmicament parlant; allò més sobressortint en ella és la por; és l'animal més poruc que hi ha; la més lleu cosa, el més mínim soroll, la desmaia i la fa caure extenuada per la por; acosteu-s'hi i la veureu fugir esparverada, abandonant la seva teranyina, que és tot el seu tresor, i exposant-se a tenir de suportar la ruïna, amb la que sovint hi va involucrada la mort. Aquesta por tan arrelada és, tal vegada, ço què l'ha induïda a fabricar-se una casa, per a lliurar-se i fer-se passar la por. Prova de que aquest és el motiu pel qual la casa ha sigut feta, ho és el que conté una porta que tanca la morada, en la que no hi pot entrar ningú més que la seva propietària. Els animals més intelligents, els castors, les formigues, les abelles, es fan grans ciutats, de les que ja ens en ocuparem, mes en lloc hi ha porta, i s'arrisquen a que qualque dia, tornant de la feina, es trobin amb que algun eixerit els hagi ocupat el lloc, i es veuen obligats a medir les seves armes amb el nou estadant. Mes l'aranya, que la por no la condiciona per a barallar-se amb ningú, ha fet una porta a la seva casa i quan surt la tanca.

De cases d'aranyes n'hi ha de dugues menes: cavades a terra, formant un llarg passadís en forma d'angle obtús d'uns quatre centímetres d'ample per vint de llarg, i d'altres construïdes amb fulles seques i terra. Totes són rodones. Les parets interiors, molt llises i ben estocades, de amplada justa per a cabre-hi el seu morador. La part exterior és tosca i molt semblant a les coses que les rodegen, a l'efecte de fer-les inadvertibles als possibles enemics. Acostumen de penjarles en fils dels fabricats per elles mateixes, en la branca d'un arbre. Totes tenen al menys duges habitacions: el vestíbul i l'alcova. El vestíbul té la forma d'un embut, i en la seva punta hi ha la porta, que es el més notable de la construcció. La porta sempre és més petita que l'amplada de la casa. Està feta amb trenta pedaços de teranyina, i entre pedaç i pedaç hi ha una petita capa de terra, ço que fa l'efecte de xeixanta portes enganxades. Les frontices consisteixen en una prolongació de la tela, que la uneix al cos de la casa. Es completament rodona i ajusta perfectament, i quan l'habitant surt, el propi contrapès la tanca. Quan vol entrar, l'estira posant ses finíssimes potetes en uns foradets en els quals no hi cap la pota de cap altre animal, tenint així la seguretat de que ningú no l'anirà a molestar.

Les aranyes que habiten els països tropicals, on hi ha molta exhuberància de fauna, on tant les seves víctimes com els llurs enemics son més forts i més nombrosos, sembla que no són tan porugues com les dels nostres climes, i fins se senten lluitadores, barallant-se fins amb ocells petits, als quals es mengen. En canvi, així com aquí viuen solitàries, allà viuen en societat, construint les teranyines mancomunadament entre arbre i arbre i acudint en munió a la defensa de la xarxa quan l'enemic o el perill s'acosta.

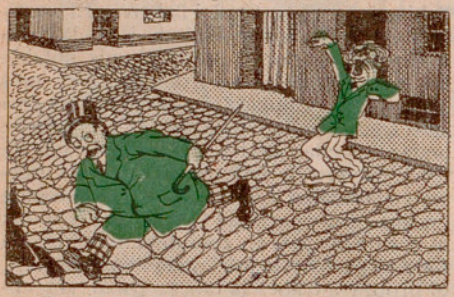
Joan Amades

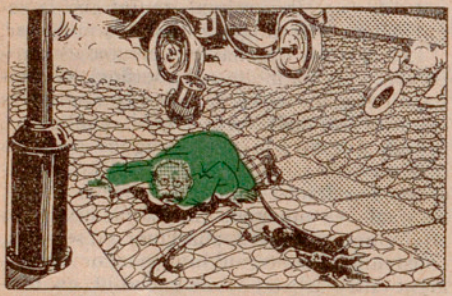
UN «VALENT» COM MOLTS N'HI HA

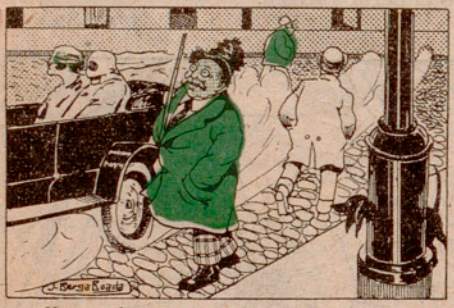
— Aquest subjecte no em fa goig... Amb una cua de les *esses* que fa, podria enganxar-me!

— Escolti, senyor del tarot!
— Ai, mare de Déu!... Ja s'ha fixat en mí! Cames ajudeu-me!

Mec! Mec!... Mec!... Pataplum!...
— Sant Antoni em valgui!

— Ha anat de poc que no caigués de *trompis*, empaitant aquell ximple!

Segon Concurs de LA MAINADA

¿QUINA OBRA BONA HAS FET DURANT LA SETMANA?

(Vegin-se les condicions en els números 1, 2 i 3)

Les respostes que segueixen, són totes d'alumnes de l'Ateneu Obrer, d'Igualada, remeses pel seu mestre, en M. Tubert i B., el qual, honorant-nos molt, va proposar el tema d'aquest concurs als seus deixebles com a model de composició. — N. de la R.

92. He vist un noi que queia i vaig córrer a plegar-lo.

Santiago Rosich
7 anys

93. He ajudat al papa i la mama.

Benet Julià
7 anys

94. Quan la meva germaneta estava malalta, li vaig fer companyia.

Manuel Teixidor
7 anys

95. He collit un pinyol d'aubercoc que hi havia a l'acera.

Manuel Bosch
8 anys

96. Vaig collir un tap a una dona que li va caure.

Anton Mascaró
8 anys

97. Vaig anar a buscar pastes i vaig fer altres coses.

J. Bunet
8 anys

98. Dissabte vaig anar a buscar aigua per a la padrina.

Romà Tusal
8 anys

99. Vaig evitar que un noi prengués mal i vaig treure un tomàquet de l'acera per a que ningú caigués.

Francisco Ros
9 anys

100. Diumenge de bon matí vaig anar a acompanyar un combregar.

Miquel Jordana
9 anys

101. Ahir, quan venia de la font, va caure una nena amb dos cantis i jo la vaig ajudar a aixecar-se.

Salvador Serarols
9 anys

102. He recollit el mocador d'una velleta que passava pel carrer.

Odon Roca
9 anys

103. A una senyora li va caure un moneder i jo li vaig recollir.

J. Torrents
9 anys

104. Després d'haver menjat un plàtan vaig posar la pela a un caixó.

Isidre Pons
9 anys

105. He recollit una brasa de carbó que havia caigut a una dona.

Josep Ribaudi
9 anys

106. Dissabte vaig anar al camp i vaig ajudar al Sr. *Pepe* a posar les coses del tennis.

Antón Mascaró
10 anys

107. El dia de Sant Pere vaig anar a missa.

J. Palmés
10 anys

108. He avisat a un noi de la classe que estava distret i vaig evitar que dos nois es barallessin.

Frederic Bergadà
10 anys

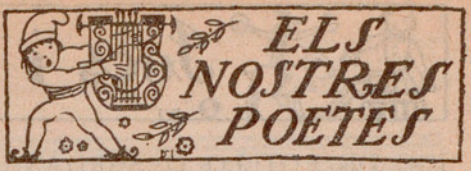
109. Vaig aguantar un nen mentre sa mare feia el dinar.

Magí Graells
11 anys

Un noi instruit

—I ja fa bondat, aquest bordegàs?
—Molt, senyora Madrona... Estudia molt. Aquí on el veu, ja posseeix cinc llengües.
—Ai, el meu fill del meu cor!... I ja li ve de naixença?

(Els «novells», col·laboradors de La Mainada)

¡ENYORANÇA!

Diu que la gent de Galícia
és qui sent més enyorança:
que hi ha galleguets que es moren
d'enyorar la mare pàtria.

Bons galleguets de Galícia,
l'enyorança ens fa germans..
D'enyorar a Catalunya,
bé n'han mort de catalans!

Felicià Plana

CAMÍ DE FLORS

A la gentil senyoreta Rosa Giró,
del Pomell de Joventut Violetes

Quan ve el mes de maig,
que bella és l'aurora!
que alegre somriu
per dalt de la volta!
Son front sembla fet
de nacre i de rosa,
i raja llum d'or
que als cims fa corona!
Tan bella apareix
omplint tot de joia,
que els àngels volant
venen a la vora
i esclaten les flors
per dar-li s'aroma,
i li canta l'au
amb musica dolça...

Oh, mes tot florit,
pomet d'ambrosia,
tabac ple de flors
que l'ànima encisa!
Ompliu tot arreu
de roses boniques,
l'asprívol camí
que va a fer ma filla!

Enric Alujes de Rocafort
President del Pomell de Joventut
Ones literàries

Jocs i joguines

JOC DE ROTLLO O SARDANA

Dels molts jocs que les nenes usen per al seu divertiment i distracció, de segur que no n'hi ha cap de tan antic i tan popular com el joc de Rotllo o Rogle, com s'anomena en molts indrets de Catalunya, i també el de Sardana, que consisteix en una mena de dansa rudimentària acompanyada del cant.

Diem que és joc de nenes, perquè els nens a penes hi juguen, i, si ho fan, és quan encara són molt petits i no poden pendre part en els jocs de nois, que sempre són més moguts.

Es tan útil, tan bonic, tan sanitós el costum de practicar aquest joc, que, ja que en parlem, permeteu-me recomanar a totes les nenes que aquest escrit llegeixin, que no l'oblidin, ans al revés, el conservin, i que quan ja grandetes els sembli no escaure'ls-hi entrar en el rotllo, l'ensenyin a les petites, com han fet les nenes de tots els països del món d'ençà de centenars i milers d'anys enrera.

Que és veritat tot ço que diem, ho prova el que sempre va acompanyat aquest joc del cant, i com que segons han dit els grans pensadors de centúries passades, la musica o el cant és una facultat de la qual Déu ha dotat a la humana criatura per a encaminar-la envers el bé i la virtut i fins s'ha cregut que ella domestica les feres perquè atempera les passions que són el perill més gros de la vida nostra, queda demostrada la gran virtut i els aventatges que té aquesta mena de joc.

Però més encara; altra condició ofereix força important, i és que sempre s'hi juga a l'aire lliure, constituint un notable exercici perfectament higiènic. Cert que les nenes ciutadanes es troben privades de poder executar aquest joc i d'altres per manca de llocs apropiats, mes creiem vindrà dia que aquest mancament serà esmenat.

Els grecs, centúries abans de l'Era Cristiana, tenien com a fórmula pedagògica la dita: *Primer cal desvetllar l'ànima dels petits amb la musica, després ensenyar-los de llegir i escriure.* Sentat aquest principi de que el cant deu formar l'ànima llur, ja que les primeres impressions no s'esborren mai, resulta que dipositat el perfum de la bellesa

Joc de rotllo a l'antiga Grècia

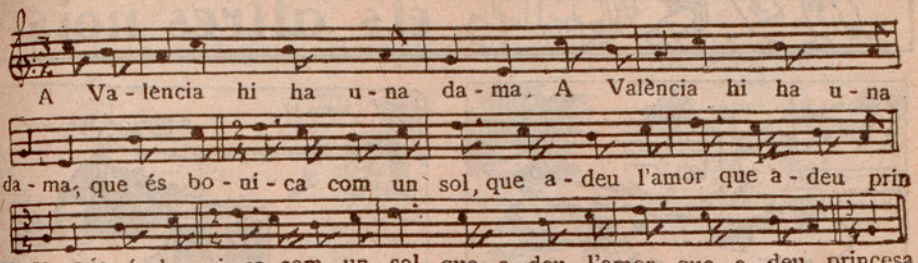
en el vas de l'intel·lecte, aquest se n'empapa i no s'esvaeix mai més. Per xò amb els chors infantils i les danses circulars impregnaven a la mainada el sentiment de la mesura, de l'ordre i de la proporció.

Com es veu, aquest joc és una veritable manifestació del seny que guia molts dels costums populars, els quals, perpetuant-se de generació en generació, no envelleixen mai, perquè són exterioització vivent de l'ànima del mateix poble.

Cert que en les Escoles de Catalunya s'és introduït el bell i sanitós costum d'ensenyar de cantar i dançar les cançons i els ballets populars de nostra terra imitant la fórmula pedagògica helènica ja esmentada, mes per al petit infant una cosa és la lliçó escolar, que sempre imposa una disciplina, i altra el joc executat en llibertat absoluta; per xò convé no abandonar l'un ni descuidar l'altre, majorment quan influències forasteres poden fer oblidar el propi. Cal tenir cura de que la tradició popular no minvi; ans al contrari, a més de conservar-la, ampliar-la, tant com sia possible.

Per a mostrar la justesa de proporció que posseeixen aquestes cançonetes i el molt escaients que són, en presentem una de les més populars i més boniques, acompanyada d'una il·lustració d'aquest joc del temps antic.

Aureli Capmany

A València hi ha una dama,
a València hi ha una dama,
que és bonica com un sol.
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa;
que és bonica com un sol;
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa.

—

Sa mare la pentinava (bis)
amb una pinteta d'or. (bis)
Que adéu, l'amor; que adeu, princesa. »

—

Sa tia els hi esclaria (bis)
els cabells de dos en dos. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

Cada cabell una perla; (bis)
cada perla, un anell d'or. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

Cada anell d'or, una cinta (bis)
que li volta tot el cos. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

Sa germana els hi untava (bis)
amb aigua de nou olors. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

Son germà se la mirava (bis)
amb un ull tot amorós. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

A la fira se l'emporta, (bis)
a la fira de Lyó. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

De tants anells que n'hi compra, (bis)
li cauen del mocador. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

— Germà meu, anem a missa, (bis)
anem a missa major. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

A l'entrar ella a l'església, (bis)
les piques es tornen flors. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

Les dames quan la van veure (bis)
totes li varen fer lloc. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

Les dames seuen en terra, (bis)
ella amb cadireta d'or. (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

—

Les monges al chor cantaven. (bis)
Valga'm Déu, què serà això? (bis)
Que adéu, l'amor; que adéu, princesa. »

Solemnitzant la data propera del **11 DE SETEMBRE,** *commemorativa de la pèrdua de les llibertats de Catalunya,*

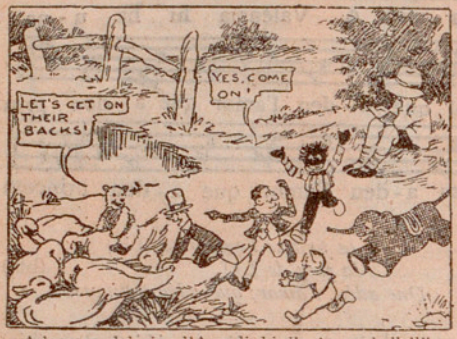
LA MAINADA

prepara la publicació d'un **número extraordinari, doble** *(primer de la sèrie que tenim en projecte), en el qual els esdeveniments del 1714 hi seran historiats amb profusió de dades, sots la direcció de N'A. Rovira i Virgili*

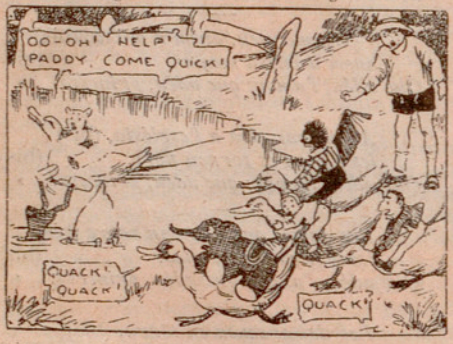
ESCOLLIDA COL·LABORACIÓ ARTÍSTICA I LITERÀRIA · PLANES EN COLORS

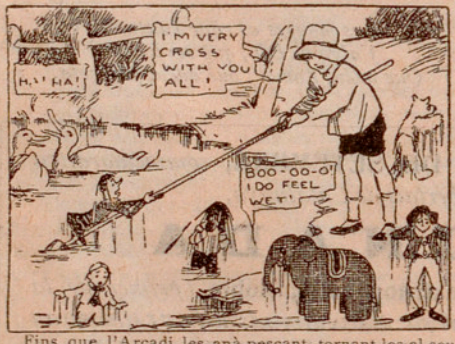
Allò que fa riure els altres nois

A la vora del riu, l'Arcadi hi llegia un bell llibre d'aventures tan veres, que, tot d'una, fugien de les planes del llibre les xamoses figuretes que l'il·lustraven, freturoses de gaudir de la frescor de l'aigua...

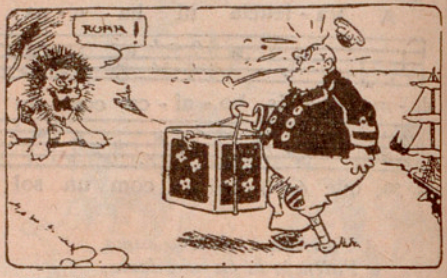

Ço que produí en l'Arcadi la meravellosa sorpresa que podeu imaginar... Mes un cop a l'aigua, les figuretes s'espantaren, davant del perill d'ofegar-se...

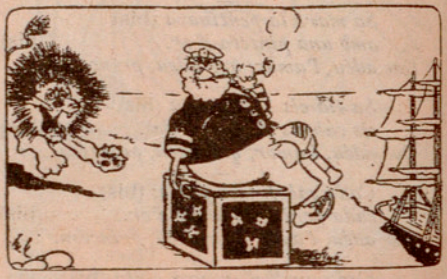

Fins que l'Arcadi les anà pescant, tornant-les al seu lloc, i dient-les que cal que cada hu es conformi amb el destí que Déu li ha designat, en crear-lo.

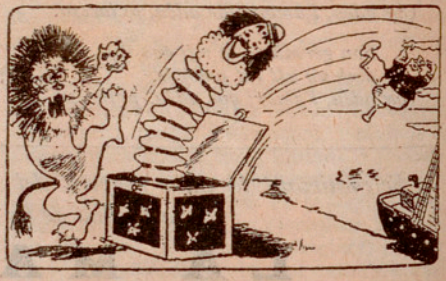
(De *The Rainbaw*)

El capità Llamps-i-Trons, llop de mar que havia passat pels perills més grossos i dels quals n'havia eixit sempre bé — fora d'aquell naufragi en el qual va perdre una cama, i aquell altre en el qual se li fongué una mà, — atracà forçosament, una tarda, a una platja africana...

La primera visita que rebé per a donar-li la benvinguda, fou la d'un lleó espaventable, que veia en l'arribada del capità un medi de poder fer, sota una palmera milenària, una costellada amb all-i-oli. Però ja hem dit que el capità Llamps-i-Trons era home avesat a les dificultats de la vida, i...

En tocar terra, havia previst els perills, una vegada més. Aquella caixa que s'havien deixat a *bordo* uns pallassos que no pogueren pagar el passatge, el salvà de perdre la vida, i ensems que a ell el retornava a *bordo*, feu veure al lleó com allò de la *costellada* era una il·lusió seva i com «no es pot dir blat que no sigui al sac».

(De *Lot-o'-Fun*)

JARDINET DE PASSATEMPS

ENDEVINALLES

CONVERSA, per Joan Gonzàlez Vidal

—On vas, Quico?
—A l'estació, a buscar tres bótes de vi.
—El vi? I quí te l'envia?
—Ja el coneixes tu.
—Com es diu?
—Ja l'havem dit abans entre tu i jo.

JEROGLÍFIC, per Lluís Solé Sabaris

EEE
I
PAP
NOTA
R

XARADA, per Francesc Miró

Amb ma *primera* i *tercera*
forma un punt gramatical;
la *segona* és article
i nom de dona el *total*.

ROMBO, per S. Borràs Güell

.
. .
. . .
. . .
.

Substituir els punts per lletres de manera que es llegeixi, vertical i horitzontalment: consonant; part del cos; animal; aliment; consonant.

FUGA DE VOCALS, per Maria Salat

S. v.l.. r..r. .n b.n x.c.
c.mpr..m. c.d. s.tm.n.;
s.c b.r.t. : d.v.r.t.t,
t.nc p.r t.t.l L. M..n.p.

JEROGLÍFIC COMPRIMIT, per Víctor

BARCELONA

LOGOGRIF NUMÉRIC, per F. Torres

1 2 3 4 5 6 7 8	Poble català
1 2 3 4 5 6 7	Arbre
8 5 6 7 1 2	Nom d'home
6 5 3 7 6	Verb
1 4 6 7	Animal
3 5 6	Poble català
6 5	Nota musical
3	Consonant

AMBIDEXTRE, per F. Clara Dalmau

1 2 3	Tots en tenim
3 2 1	Mineral

Els deu primers endevinaires que enviïn totes les solucions exactes, seran premiats amb llibres.

Solucions a les endevinalles del número anterior

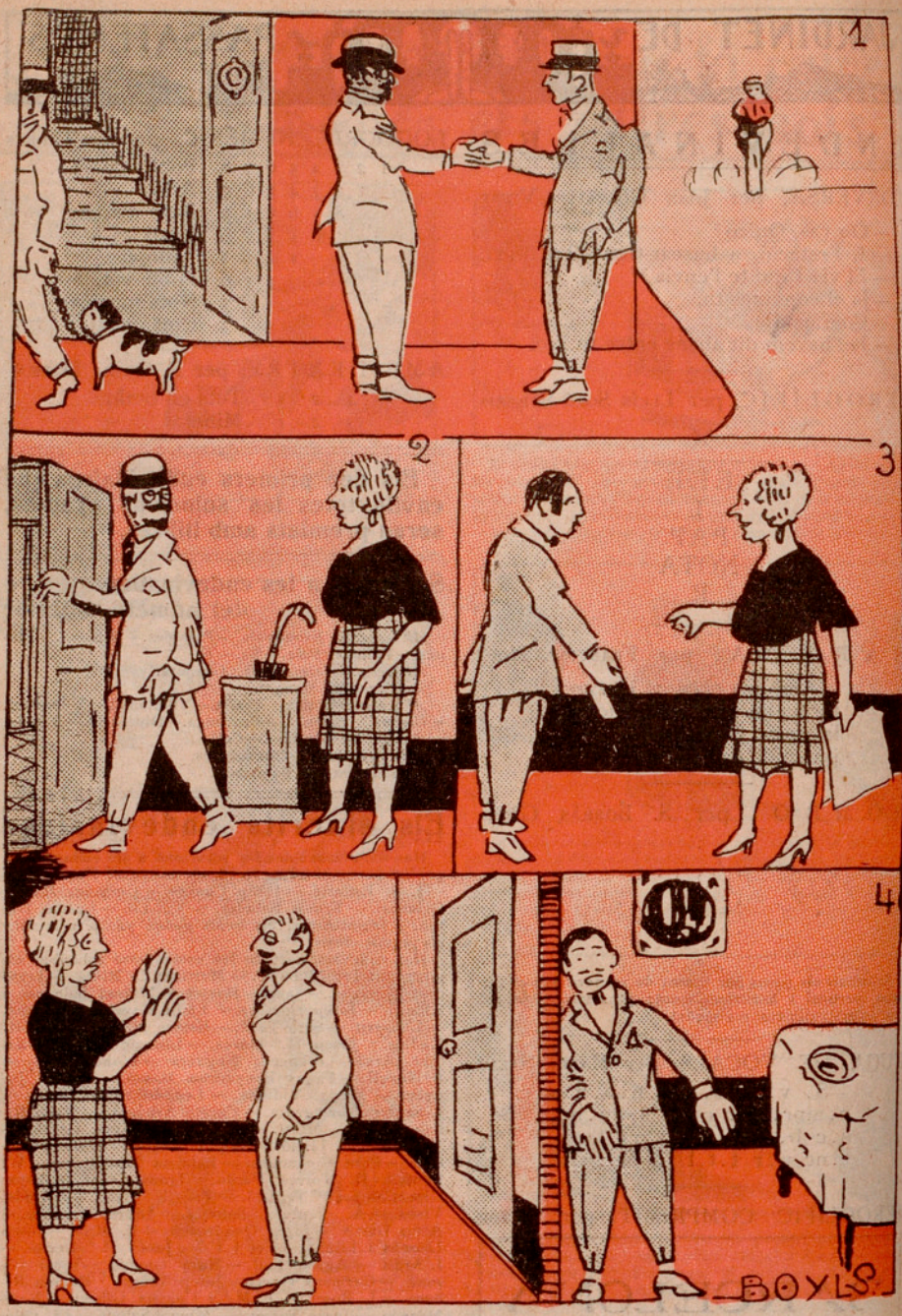
Al logogrif: Espunyola.—Planoles.—Solsona.—Planes.—Palau.—Pals.—Su.—E.
Al jeroglífic comprimit: Granota.
A la xarada: Mongat.
Al acròstic: Llúria. Clarís.—Viladomat.—Villarroel.—Girona. Entença.—Provença.—Diputació.—Aribau.
A l'ambidextre: Luc.—Cull.
A la endevinalla: Les sabates.
A la targeta: La Baldirona.

Els eixerits endevinaires

Han endevinat totes les solucions a les endevinalles publicades en el **número 10**, els minyons: Rita Duran. —J. J. Estiarte. —Josep Cancer. —Germans Rius i Gelabert. —Ernest Saludes. —Vill-Lli. —Carme Duran. —Jacint Amat, els quals poden passar a recollir els premis oferts.

Han endevinat part de les esmentades solucions els minyons: Jordi Pampir. —Martinet C. Riera. —Francesc Moragas. —Jaume Massot. —Miquel Balaguer i Alberti. —Josep Combas. —Emili Capella. —Jotème. —L'eixerit. —Serà Tard. —Esteve Margarit. —S. M. Kadira. Josep M.ª Marca. —Llorenç Gibert. —Esteve Arxé. —Francesc Noguera. —L'oncle Lalo. —F. Nonell. —Fanny Poeymirou Massó. —Quimet Junyent. —Maria Vidiella. —Leandre Roca Pons. —J. Sagarra Torregrosa. —Carme Arbussà. —Martí Ribalta. —Julià Martí. —P. Millà. —Anton Casalé. —Maria Lluïsa Lladó. —Manuel Fusté. —Llorenç Delclós. —Pere Comanges. —Babtista Xuriguera. —W. Fonts. —D. Torres Pardo. —Ignasi Rius. —Anton Gibert. —Joan Teixidó. —Felicià Plana. —Miquel Vives. —A. Ventura Balleste. —Isidre Magriñà. —Artur Garrit. —Josep Quadrench. —F. Millà. —Josep Llorens i Llinàs. —Tet i C.ª —Josép M.ª Duran. —L'Ardit. —Agustí Fiol. —Nora Guarro. —Jordi Girona. —Germans Quer. —Josep Viñas. Ramon Ribera. —J. Bosch. —J. M.ª i Conxita Gibert. —Josep Moreno. —Josep Torrens. —Miquel Sabaté. —Ll. Ollé.

A. Artís, imp.—Vich, 16 : Tel. 1471 G.: Barcelona

1. El senyor Baldrich es despedeix del seu client senyor Pallach, convidant-lo a sopar.
2. La senyora Baldrich protesta. — M'hi he vist obligat. Vaig a afeitar-me. Si ve, diga-li que desseguida seré aquí.
3. I arriba el senyor Pallach. — Ah, no és aquí?... Doncs m'amagaré al menjador i li farem una broma... Vosté li dirà que he escrit que un assumpte urgent em priva de venir. I quan entri al menjador, la gran sorpresa!
4. La senyora tramet al senyor Baldrich l'encàrrec... I el senyor Baldrich, ple de bona fe, sospira amb satisfacció. — No vindrà a sopar?... Quina sort! La llauna que ens estalviarem! (¡¡¡¡)